

Research Paper

Visualize the Dimensions and Characteristics of Policy Instrument and Provide Policy Recommendations to Improve the National Policy System

*Davoud Hosseinpour¹ , Mohammad Abdolhosseinzadeh¹, Hosien Aslipour¹, Vajhollah Ghrbanizadeh¹

1. Department of Public Administration, Faculty of Management and Accounting, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Use your device to scan
and read the article online

Citation: Hosseinpour, D., Abdolhosseinzadeh, M., Aslipour, H., & Ghrbanizadeh, V. (2022). [Visualize the Dimensions and Characteristics of Policy Instrument and Provide Policy Recommendations to Improve the National Policy System (Persian)]. *Journal Strategic Studies of Public Policy*, 12(42), 2-29. <https://doi.org/10.22034/sspp.2022.251746>

 <https://doi.org/10.22034/sspp.2022.251746>

Received: 09 Nov 2021

Accepted: 12 Feb 2022

Available Online: 01 May 2022

Key words:

Public policy, Policy design, Policy instrument, Governance tools, Government tools, Policy instrument taxonomy

ABSTRACT

Correct analysis of the policy-making process requires a comprehensive knowledge and understanding of policy-making instruments. The main question of the present study is what are the scope and dimensions of policy instrument as a new field of study?. In the present study, due to the importance of this issue, using the method of systematic literature review, we presenting big picture of the instrumental studies scope in public policy studies. Using the systematic literature review method, 388 foreign scientific documents were first identified and 38 scientific texts were selected for analysis by screening scientific documents in several stages. In the analysis phase, using the Thematic Synthesis method, 108 concepts were identified and classified into 27 categories. Finally, under the six major axes of conceptualization of policy instruments, position of instruments in public policy studies, taxonomy of policy instruments, characteristics of policy instruments, factors affecting Policy instruments and new areas and future of policy instruments study. The future direction of studies in this field is to pay attention to understanding the complex nature of human behavior through behavioral sciences and social marketing and focus on laboratory and experimental studies and smartening and digitizing tools to optimize policy instrument. Improving the one-tool approach in decision-making institutions, designing an instrumental appendix for policies, laws and programs, building tools to promote public participation and the third part and smartening tools according to the requirements of the national policy system, including policy recommendations based on policy tool studies to improve national governance and policy-making.

* Corresponding Author:

Davoud Hosseinpour, PhD.

Address: Department of Public Administration, Faculty of Management and Accounting, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

E-mail: dhp748@gmail.com

مقاله پژوهشی

تصویرپردازی از ابعاد و مختصات ابزارهای خطمشی عمومی و ارائه توصیه‌های سیاستی برای ارتقای نظام خطمشی‌گذاری ملی

* داوود حسین‌پور^۱، محمد عبدالحسین‌زاده^۱، حسین اصلی‌پور^۱، و جه‌الله قربانی‌زاده^۱

۱. گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

چکیده

تاریخ دریافت: ۱۸ آبان ۱۴۰۰

تاریخ پذیرش: ۲۳ بهمن ۱۴۰۰

تاریخ انتشار: ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۱

لازمه تحلیل صحیح از فرایند خطمشی‌گذاری، داشتن شناخت و فهم جامع از ابزارهای خطمشی است. سؤال اصلی و مهم پژوهش حاضر این است که ابعاد و مختصات ابزارهای خطمشی به عنوان یک حوزه مطالعاتی جدید چیست؟ برای پاسخ به سؤال مذکور تلاش می‌شود با بهره‌گیری از روش مرور نظام‌مند، ادبیات تصویر کلان از ابعاد و مختصات مطالعات ابزارشناسی در علم خطمشی عمومی ارائه شود. با بهره‌گیری از روش مرور نظام‌مند ابتدا ۳۸۸ منبع علمی خارجی شناسایی شدند و با انجام غربالگری منابع علمی (کتاب، مقالات و غیره) طی چند مرحله ۳۸ مقاله برای تحلیل انتخاب شدند. در مرحله تحلیل یافته‌ها با بهره‌گیری از روش ترکیب مضمونی، ۱۰۸ مفهوم شناسایی شدند و ذیل ۲۷ مضمون توصیفی دسته‌بندی شدند و در نهایت ذیل شش محور کلان مفهوم‌شناسی ابزارهای خطمشی، جایگاه ابزارها در مطالعات خطمشی عمومی، گونه‌شناسی ابزارهای خطمشی، ویژگی‌های ابزارهای خطمشی، عوامل مؤثر بر ابزارهای خطمشی و حوزه‌های نوین و آینده مطالعات ابزارهای خطمشی قرار گرفتند. سمت‌وسوی آینده مطالعات حوزه ابزارهای خطمشی، برای تأثیرگذاری بیشتر ابزارها با توجه به درک ماهیت پیچیده رفتار انسان، از طریق علوم رفتاری و بازاریابی اجتماعی و تمرکز بر مطالعات آزمایشگاهی و تجربی و هوشمندسازی و دیجیتالی شدن ابزارها برای بهینه‌سازی ابزارهای خطمشی است. اصلاح نگاه تک‌ابزاری در نهادهای تصمیم‌گیر، طراحی پیوست ابزاری برای سیاست‌ها، قوانین و برنامه‌ها، ابزارسازی برای ارتقای مشارکت‌های مردمی و هوشمندسازی ابزارها با توجه به اقتضات نظام سیاست‌گذاری ملی از جمله توصیه‌های سیاستی بر اساس مطالعات ابزار خطمشی برای ارتقای نظام حکمرانی و خطمشی‌گذاری کشور است.

کلیدواژه‌ها:

خطمشی عمومی، طراحی خطمشی، ابزار خطمشی، ابزار حکمرانی، ابزار دولت، گونه‌شناسی ابزار خطمشی

* نویسنده مسئول:

دکتر داوود حسین‌پور

نشانی: تهران، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده مدیریت و حسابداری، گروه مدیریت دولتی.

پست الکترونیکی: dhp748@gmail.com

مقدمه

عمومی و اداره امور عمومی گسترش یافته است (کاپانو و موخرجی، ۲۰۲۰). رویکرد ابزاری به خطمشی عمومی می‌تواند ارزش زیادی را به تحلیل خطمشی عمومی بیفزاید. از یکسو، ابزارها می‌توانند به عنوان مبنایی برای درک کلی خطمشی ارائه دهند و این استدلال مطرح است که ابزارهای منتخب مهم‌ترین عنصر انتخاب‌های صورت گرفته در مورد خطمشی هستند (الیادیس، هیل و هود، ۲۰۱۴). اهمیت موضوع ابزارهای خطمشی به منظور ارتقای نظام حکمرانی ملی از ابعاد مختلفی، همچون افزایش کارآمدی و احتمال اجرایی شدن خطمشی‌ها و برنامه‌ها (گیوونی و همکاران، ۲۰۱۳)، رویکرد و روشی کارآمد در دستیابی به اهداف خطمشی (ون گاسوم و همکاران، ۲۰۰۹)، ظرفیت بالا برای حذف موانع اجرا و اثرات ناخواسته خطمشی (گانگوف، ۲۰۰۶)، توسعه اقدامات خلاقانه برای حل مسائل (اولجنیسزاک و همکاران، ۲۰۲۰) و درگیرسازی بازیگران و ذی‌نفعان مختلف برای تسهیل اجرا (پیترز، ۲۰۱۵) قابل بیان است.

نظام خطمشی‌گذاری ملی با آسیب‌هایی نظیر قوانین ضعیف، متعارض و ناکارآمد و فقدان ابزارسازی مناسب برای بهره‌گیری از تمامی ظرفیت‌های جامعه وجود دارد (عبدالحسین‌زاده، ثنایی و ذوالفقارزاده، ۱۳۹۶). در حال حاضر تصمیم‌گیران و حکمرانان در زمان تدوین قوانین و خطمشی‌ها به ابزارهای خطمشی و بسته ابزار مناسب توجه نمی‌کنند و همین امر سبب می‌شود که در اجرا توفیق چندانی حاصل نشود. ضعف عقلانیت ابزاری در نظام حکمرانی از دیگر چالش‌هایی است که در بین مسئولان و خطمشی‌گذاران سطح کلان کشور مشهود است و همین امر باعث شده است که سیاست‌ها و برنامه‌ها در سطح کلان باقی بماند و قابلیت اجرایی شدن

ابزارهای خطمشی‌گذاری جزو اساسی خطمشی‌های عمومی هستند (کاپانو و لیپی، ۲۰۱۷). لاسول خطمشی‌گذاری را به عنوان تصمیم‌های دولتی معرفی می‌کند. اما او بیان می‌کند که این تصمیم‌ها متشکل از دو عامل وابسته به هم است: اهداف خطمشی^۱ که منظور انتظارات و اهداف بنیادی است که دولت‌ها در اتخاذ تصمیم یا عدم اتخاذ مدنظر دارند و ابزار خطمشی^۲ که به تکنیک‌هایی گفته می‌شود که دولت‌ها برای دستیابی به اهداف به کار می‌گیرند (لاسول، ۱۹۵۴). بنابراین ابزارهای خطمشی یکی از موضوعات مهمی هستند که در مطالعات دولت و مطالعات خطمشی عمومی باید مورد توجه ویژه‌ای قرار بگیرند.

توجه به ابزارهای خطمشی یک موضوع جدید نیست. هود می‌گوید: «جست‌وجو برای روش‌های جایگزین به منظور حفظ نظم عمومی، اجرای قوانین یا جمع‌آوری درآمد یک دغدغه سنتی در تفکر سیاسی است» (هود، ۱۹۹۹). تمرکز بر روی میحث ابزارهای خطمشی راهی برای پیوند میان تحلیل جامعه‌شناختی گونه‌های مختلف عقلانیت قدرت در سنت خطمشی‌گذاری عمومی بود که به دنبال ایجاد یک ارتباط جدید بین بازیگران عرصه عمومی، اقتصادی و اجتماعی در یک بستر عقلانیت به منظور تنظیم‌گری و حکمرانی بود (لی گالز، ۲۰۱۱). از سوی دیگر پراکندگی قدرت و پیشرفت روزافزون فناوری‌های نوظهور زمینه جدیدی برای مطالعات خطمشی شده است (قربانی‌زاده و همکاران، ۱۴۰۰). در حال حاضر گرایش به مطالعه ابزارهای خطمشی عمومی در بین اندیشمندان حوزه خطمشی‌گذاری

1. Policy goal
2. Policy instrument

ابزاری در نظام خطمشی‌گذاری ملی باعث تحمیل هزینه‌های زیادی به دولت و نظام اداری شده است و تصمیم‌گیری‌ها کارآمد و اثربخش نبوده‌اند، با توجه به این مسئله توجه به رویکرد ابزاری و ابزارهای خطمشی برای ارتقای نظام خطمشی‌گذاری ملی و تصمیم‌گیری امری لازم و ضروری است.

با توجه به مطالبی که بیان شد، از جمله اقدامات مهم و ضروری برای بازطراحی نظام حکمرانی و خطمشی‌گذاری، توجه ویژه به حوزه مطالعاتی ابزارهای خطمشی است تا هم در مقام شناخت ابزارها و هم در مقام طراحی بسته ابزارها، تحول اساسی در نظام خطمشی‌گذاری و قانون‌گذاری کشور به وجود بیاید. پژوهش حاضر در تلاش است به‌ر عنوان یک پژوهش نظام‌مند اولاً یک تصویر کلان و شناختی خوبی از حوزه علمی مطالعات ابزارهای خطمشی ارائه دهد و در گام بعدی توصیه‌های سیاستی و کاربردی برای ارتقای نظام حکمرانی و خطمشی‌گذاری ملی ارائه دهد.

۱. پیشینه پژوهش

ابزارهای خطمشی^۳ با اصطلاحات متفاوتی همچون ابزار دولت^۴، ابزارهای حکمرانی^۵ و وسایل خطمشی^۶ در ادبیات علمی شناخته می‌شوند. رویکرد مطالعات ابزار، ریشه در تعهد به درک تدوین و اجرای خطمشی، هم‌زمان با فهم فرایند خطمشی‌گذاری دارد و در این راستا، بر ابزارهای اقدام حکومتی تمرکز می‌کند، نه خطمشی‌ها و برنامه‌ها (وان و دی، ۲۰۱۵).

اندکی داشته باشند. تدوین برنامه‌ها و سیاست‌های آرمانی بدون معرفی ابزارهای خطمشی مناسب برای اجرای آن‌ها باعث شده است که تدوین خطمشی‌ها با اجرای خطمشی فاصله معناداری داشته باشد و برنامه‌ها و خطمشی‌ها در حد شعار باقی بماند و در سراسر نظام حکمرانی و اداری کشور تسری نیابد. از منظری دیگر تصمیم‌گیران در نظام حکمرانی کشور متأسفانه نگاه تک‌ابزاری دارند و برای حل مشکلات به دنبال تصویب قوانین یا ایجاد نهاد و ساختارهای سازمانی جدید هستند و همین امر سبب شده است که از یکسو با تورم قوانین در کشور مواجه شویم و از سوی دیگر با انبوهی از نهادها و سازمان‌های دولتی و شبه‌دولتی مواجه شویم که باعث بزرگ شدن دولت و کسری بودجه شده‌اند و در عمل منجر به حل مشکلات و کارآمدی نظام حکمرانی نشده‌اند. تقلید و کپی‌برداری‌های ناقص از ابزارهای خطمشی سایر کشورها نیز از دیگر چالش‌هایی است که در نظام خطمشی‌گذاری ملی کشور وجود دارد و همین امر سبب شده است که ابزارها به صورت نامتجانس کنار هم استفاده شوند که هیچ هم‌خوانی و هم‌افزایی با یکدیگر ندارند. به عنوان مثال واگذاری شرکت‌های دولتی و کوچک‌سازی دولت که یکی از ابزارهای حکمرانی بازاری است در کشور ما بدون در نظر گرفتن اقتضائات محیطی و ساختاری و فرایندی اجرا شده است که همواره در زمان‌های مختلف باعث ایجاد بحران و چالش برای کشور شده است. یا برای حل مشکل بیکاری و ایجاد اشتغال در کشور تنها از ابزار وام استفاده می‌کنند که در عمل ناکارآمدی خود را بارها اثبات کرده است. یا مثلاً برای حل برخی از چالش‌های هماهنگی، تشکیل شوراها و کمیته‌ها را در دستور کار قرار داده‌اند که نتیجه آن شکل‌گیری تعداد زیادی از نهادهای شورایی در کشور است که خود گاه باعث ناهماهنگی می‌شوند. فقدان نگاه

3. Policy instrument/ tool

4. Tool of government/ government tool

5. Tool of governance / governance tool

6. Policy mean

با موضوعات عمومی^{۱۱} یا ارائه خدمات ایجاد می‌کنند نظیر مقررات‌گذاری کلاسیک فرمان و کنترل^{۱۲}، بنگاه‌های عمومی^{۱۳} و یارانه‌ها. پژوهشگران «نسل دوم» انتخاب ابزار، با استفاده از مطالعات موردی و نگرش‌هایی که در این آثار شکل گرفتند، تلاش کرده‌اند به موضوعات مربوط به تأثیر بافتار خط‌مشی^{۱۴} و ماهیت آمیخته‌های ابزار^{۱۵} در کارشان بپردازند. نسل سوم، به حرکت از رویکرد قیاسی به رویکرد تعاملی و نوآورانه پرداخت. در این نسل از مطالعات با کمک گرفتن از مطالعات قبلی انتخاب ابزارهای خط‌مشی، تغییرات قابل توجهی در خصوص واحدهای تحلیل، ساختارهای اجرای خط‌مشی‌ها، کنترل منابع، اهداف مداخله‌های دولت و بازیگران هدف خط‌مشی‌ها وجود داشته است (الیادیس، هیل و هاوالت، ۲۰۱۴).

هاوالت و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان «سی سال پژوهش در حوزه ابزارهای خط‌مشی» بیان کرده‌اند که مطالعه ابزارهای خط‌مشی طی بیست سال گذشته، بینش‌های بسیاری را در خصوص کاربرد ابزارها ارائه داده است. آن‌ها همچنین در جمع‌بندی مطالعات این حوزه بیان داشتند که چالش واقعی در نسل جدید مطالعات ابزار، نه تنها نیاز به وضوح مفهومی و تکمیل روش‌شناسی دارد، بلکه شناسایی تغییرات در تنظیم خط‌مشی و همچنین روش‌هایی برای درک تأثیرات اشاعه ابزار بر دیگر عناصر خط‌مشی بیشتر اهمیت پیدا می‌کند. بدین جهت در ترکیب خط‌مشی باید به طور کلی طراحی و ایجاد راهبردهای جدید

بحث در خصوص ابزارهای حکمرانی و خط‌مشی‌گذاری برمی‌گردد به پژوهش‌های پرسمن و وایلدوسکی که در سال‌های ۱۹۷۰ در مورد شکست خط‌مشی‌های عمومی^۷ انجام شد. ایده اصلی پژوهش آن‌ها این بود که جوامع پیچیده تقریباً توسط دولت‌ها غیر قابل کنترل هستند و یا دولت‌ها کمتر می‌توانند از طریق ابزارهایی، چون مالیات و قوانین جامعه را اداره کنند (مک دانل و المور، ۱۹۸۷). تحلیل ابزارهای خط‌مشی شروعش در دهه ۱۹۷۰ و اوایل دهه ۱۹۸۰ در حوزه‌های تخصصی، مانند مطالعات سلامت، نیروی کار، خط‌مشی‌های اجتماعی، مطالعات زنان و مطالعات بین‌الملل بوده است. در این دهه استفاده از ابزارهای بازاری گسترش یافت (به دلیل هم‌زمانی با فراگیر شدن رویکرد مدیریت دولتی نوین). همچنین در این دوران استفاده از ابزارهای رویه‌ای مانند کمیسیون‌های مشورتی نیز شایع شد. تقریباً در همان زمان تلاش برای درک مفاهیم ابزارهای خط‌مشی آغاز شد و طبقه‌بندی و گونه‌شناسی‌های مختلف در خصوص ابزارهای خط‌مشی ارائه می‌شد.

در یک تقسیم‌بندی می‌توان سه نسل مهم را در مطالعات ابزارهای خط‌مشی برشمرد. اولین مطالعات یا همان مطالعات نسل اول^۸ در حوزه انتخاب ابزار معمولاً بر محاسن نسبی ابزارهای منفرد و منفصل^۹ تمرکز کرده‌اند و اکثر نوشته‌ها از رشته‌های علوم سیاسی و اقتصادی سرچشمه می‌گیرند. در این نسل تمرکز روی ابزارهای بنیادی^{۱۰} بود، یعنی آن دسته از ابزارهایی که تغییراتی را در نحوه برخورد حکومت‌ها

11. Public issues

12. Classic command-and-control regulation

13. Public enterprises

14. Policy context

15. Instrument mixes

7. Public policy failure

8. First-generation

9. Individual instruments

10. Substantive instruments

یافته‌ها از روش ترکیب مضمونی^{۱۶} استفاده شده است. بر اساس نظر توماس و هاردن (۲۰۰۸) ترکیب مضمونی شامل سه مرحله کدگذاری آزاد یافته‌های مطالعات اولیه، سازمان‌دهی کدهای آزاد به مضامین توصیفی و ایجاد موضوعات تحلیلی و کلی‌تر با استفاده از مضامین توصیفی است که در پژوهش حاضر از آن استفاده شده است (توماس و هاردن، ۲۰۰۸).

انجام پژوهش به روش مرور نظام‌مند، با هدف ترکیب پژوهش‌های موجود و ارائه تصویر کلان از دانش موجود در موضوعی خاص انجام می‌شود (آقایی هاشجین و رجایی، ۱۴۰۰). در پژوهش حاضر بر مبنای روش ده‌مرحله‌ای پیترسون و همکاران (۲۰۰۸) مرور نظام‌مند انجام شده است که در تصویر شماره ۱ آمده است. در مرحله تحلیل داده‌ها و دسته‌بندی یافته‌ها از روش ترکیب مضمونی توماس و هاردن (۲۰۰۸)، استفاده شده است.

الف) تعریف سؤال پژوهش: بر اساس مسئله و هدف معین، پژوهش حاضر پاسخ‌گویی به سؤال مختصات، ابعاد و دامنه موضوعی ابزارهای خط‌مشی عمومی در مطالعات خط‌مشی عمومی را در دستور کار قرار داد.

ب) تعیین دامنه جست‌وجو: دامنه جست‌وجوی تمامی آثار مرتبط با ابزار خط‌مشی عمومی از سال‌های ۱۹۵۰ تا ۲۰۲۰ است. همچنین بر اساس سؤالات، به دنبال بررسی دقیق دامنه برخی از استراتژی‌های جست‌وجو^{۱۷} کلمات کلیدی مورد استفاده در شناسایی مطالعات اولیه شناسایی شد که عبارت

حکمرانی مدنظر قرار گیرد (هاولت، موخرجی و وو، ۲۰۱۸). زیتو (۲۰۱۷) نیز بیان می‌کند که تکامل ابزارهای خط‌مشی و حکمرانی در سه مرحله فشار، نوآوری و آمیخته‌ها اتفاق افتاده است و در مطالعات آتی ابزارهای خط‌مشی انعطاف‌پذیری بسته ابزارها و مشارکت بیشتر ذی‌نفعان و توجه به مسائل بدخیم بین‌المللی باید مورد توجه قرار بگیرد (زیتو، ۲۰۱۷). پیترز (۲۰۱۵) نیز از جمله موضوعات آتی در حوزه مطالعات ابزار را استفاده از بازیگران غیردولتی و اشکال پیچیده‌تر ارائه خدمات عمومی، وجود پیش‌داوری‌هایی در مورد مفید بودن ابزارها و نحوه استفاده از آن‌ها، درک هنجارها و ارزش‌های جامعه و پیچیدگی و شرایط غیر قابل پیش‌بینی محیط‌های ملی و بین‌المللی می‌داند (پیترز، ۲۰۱۵).

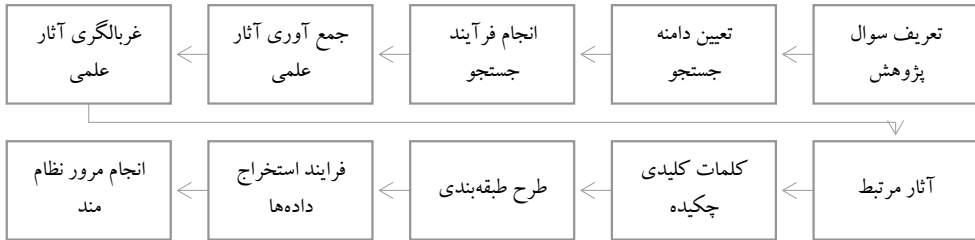
همان‌گونه که مشخص شد موضوع ابزارهای خط‌مشی، از موضوعات نوین در مطالعات خط‌مشی‌گذاری است که پژوهش حاضر با هدف شناسایی دقیق ابعاد موضوعی و حیطه اثرگذاری آن با بهره‌گیری از روش مرور نظام‌مند، توصیه‌های سیاستی به منظور ارتقای نظام خط‌مشی‌گذاری کشور با رویکرد ابزاری با تأکید بر گونه‌شناسی، مختصات ابزارها و بسته ابزارها و حوزه‌های نوین و آینده مطالعات ابزار ارائه می‌دهد.

۲. روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر در زمره پژوهش‌های کیفی قرار می‌گیرد و شیوه انجام آن مرور نظام‌مند ادبیات است. برای جمع‌آوری اطلاعات از روش‌های مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی استفاده شده است و از طریق مرور نظام‌مند ادبیات، منابع مناسب پالایش و انتخاب شده‌اند. همچنین برای دسته‌بندی و تحلیل

16. Thematic Synthesis

17. Review Scope

تصویر ۱. گام‌های مرور نظام‌مند (پیترسون و همکاران، ۲۰۰۸).

منتخب مرور شد و بر اساس معیارهایی همچون کیفیت مجله و انتشارات، مقالات مفهومی، بنیادین و نظری، مشابهت با هدف و سؤالات پژوهش، یافته‌های نظری و مفهومی و غیره ارزیابی شدند. در این مرحله بر اساس معیارهای پذیرش (کیفیت همایش، مجله، انتشارات و غیره پژوهش‌هایی که در عنوان یا متن به صورت تخصصی به سؤالات پژوهش پرداخته‌اند، پژوهش‌هایی با ماهیت بنیادین، نظری و کیفی، پژوهش‌های دارای یافته‌های مفهومی، نظری و سیاستی) معیارهای عدم پذیرش (عدم پرداختن به مفهوم ابزار خطمشی، تمرکز بر ابزارهای حوزه کسب‌وکار و بخش خصوصی، اکتفا کردن به عبارت ابزار بدون در نظر گرفتن مفهوم علمی آن در چرخه خطمشی) ۱۲۸ مقاله حذف شدند و ۷۶ مقاله باقی ماندند.

ز) کلمات کلیدی چکیده: در این مرحله نیز بر اساس مرور چکیده مقالات و کلمات کلیدی چکیده و ارزیابی کیفیت منابع و همچنین مرتبط بودن با سؤالات پژوهش ۳۸ مقاله منتخب برای تحلیل کیفی و کدگذاری استفاده شدند. منابع منتخب به طور عمده از افراد و پژوهشگران سرشناس حوزه ابزار خطمشی و به خصوص افراد صاحب ایده همچون هود، پیترز، هاولت، سالامون، رامش و غیره انتخاب شدند. در تصویر شماره ۲ سیر جست‌وجو، غربالگری

بودند از: ابزار خطمشی^{۱۸}، ابزار دولت^{۱۹}، بسته ابزار^{۲۰}، جعبه ابزار^{۲۱}، ابزار حکمرانی^{۲۲} و غیره.

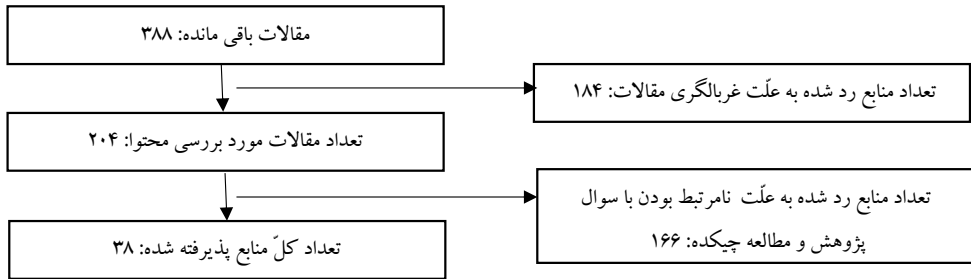
ج) انجام فرایند جست‌وجو: فرایند جست‌وجو در پایگاه‌های داده معتبر همچون اسکوپوس و وب آو ساینس انجام شد و مقالات شناسایی شدند. همچنین برای شناسایی مقالات کنفرانس‌ها، پایان‌نامه‌ها، گزارش‌های نهادها و مؤسسات معتبر بین‌المللی و اندیشه‌ها نیز در موتورهای جست‌وجو مثل گوگل و همچنین گوگل اسکالر و ریسرچ گیت شناسایی صورت گرفت.

د) جمع‌آوری مقالات: در جست‌وجوی اولیه حدود ۳۸۸ مقاله شناسایی شدند که مرتبط با موضوع ابزارهای خطمشی و ابزارهای حکمرانی بودند.

ه) غربالگری مقالات: در این مرحله بر اساس مطالعه چکیده و همچنین امکان دسترسی و نامرتب بودن عنوان با سؤالات پژوهش ۱۸۴ مقاله حذف شدند و تعداد مقالات باقی‌مانده ۲۰۴ مقاله شد.

و) آثار مرتبط: در این مرحله متن اصلی مقالات

- 18. Policy instrument/tool
- 19. Government tool
- 20. Policy package
- 21. Policy portfolio
- 21. Governance tool

تصویر ۲. فرایند غربال پیشینه و شناسایی مقالات منتخب (منبع: یافته‌های تحقیق)

مفاهیم و کدهای استخراج‌شده حول سؤال اصلی و محوری پژوهش دسته‌بندی شدند. مفاهیم اولیه شناسایی شده در پژوهش حاضر ۱۰۸ عدد بودند که ذیل ۲۷ مضمون توصیفی قرار گرفتند و این مضامین نیز ذیل شش مقوله محوری و کلان دسته‌بندی شدند که شامل مفهوم‌شناسی ابزارهای خطمشی، جایگاه ابزارها در مطالعات خطمشی عمومی، گونه‌شناسی ابزارهای خطمشی، ویژگی‌های ابزارهای خطمشی، عوامل مؤثر بر ابزارهای خطمشی و حوزه‌های نوین و آینده مطالعات ابزارهای خطمشی هستند. در ادامه به صورت تفصیلی هریک از مضامین توصیفی و مقوله‌ها و مفاهیم ذیل هر کدام تشریح می‌شود.

۳.۱. مفهوم‌شناسی ابزارهای خطمشی

در مفهوم‌شناسی ابزارهای خطمشی دو مضمون توصیفی مهم (تعریف ابزار و هدف از به‌کارگیری ابزار خطمشی) استخراج شدند. با بررسی تعاریف ابزارهای خطمشی، می‌توان تعاریف را در شش دسته طبقه‌بندی کرد که فراوانی تعریف ابزار به عنوان وسیله‌ای برای دست‌یابی به اهداف در پژوهش‌ها بیشتر است. همچنین هدف از به‌کارگیری ابزارهای خطمشی نیز در پژوهش‌های مختلف مورد توجه بوده است که در جمع‌بندی می‌توان هفت هدف اساسی

و انتخاب مقالات نشان داده شده است.

ح) طرح طبقه‌بندی: در این مرحله با مرور تمامی مقالات مشخص شد که مقالات حوزه ابزار خطمشی در سه دسته کلان مفهوم‌شناسی و ابعاد مختصات ابزارهای خطمشی، بسته‌بندی ابزارهای خطمشی و انتخاب ابزار خطمشی قرار می‌گیرند. پژوهش حاضر با توجه به سؤال پژوهش، تمرکز بر دسته اول یعنی مفاهیم و داده‌های مرتبط با مفهوم‌شناسی ابزارهای خطمشی و مختصات و ابعاد آن است. مقالات انتخاب‌شده در پژوهش حاضر در جدول شماره ۱ نشان داده شده است.

ط) فرایند استخراج داده‌ها: در این مرحله با مرور و مطالعه مقالات داده‌ها و اطلاعات لازم استخراج شدند که یک نمونه از آن در جدول شماره ۲ نشان داده شده است.

ی) انجام مرور نظام‌مند: در این مرحله نیز مرور نظام‌مند انجام شد و تحلیل یافته‌ها و دسته‌بندی آن‌ها با استفاده از روش ترکیب مضمونی انجام شد.

۳.۲. یافته‌های پژوهش

با مطالعه مقالات منتخب و کدگذاری داده‌ها با استفاده از روش ترکیب مضمونی سرانجام

جدول ۱. مقالات منتخب برای تحلیل بر اساس ترکیب مضمونی

نشانه	نام مقاله	نویسندگان	سال انتشار
PA	The "Give-and-Take" Packaging of Policy Instruments: Optimizing Legitimacy and Effectiveness	Frans C. J. van der Doelen	۱۹۹۸
PB	Policy Instruments Types Packages, Choices, and Evaluation	Marie-Louise Bemelmans-Videc and Evert Vedung	۱۹۹۸
PC	A process for designing policy packaging: Ideals and realities	Andreas Justen & et. Al	۲۰۱۴
PD	Governance Models and Policy Instruments	Frans van Vught and Harry de Boer	۲۰۱۵
PE	Advanced introduction to public policy- policy instrument	Guy Peters	۲۰۱۵
PF	The tools of policy formulation: an introduction	John R. Turnpenney, Andrew J. Jordan, David Benson and Tim Rayner	۲۰۱۵
PG	How policy instruments are chosen: patterns of decision makers' choices	Gilberto Capano-Andrea Lippi	۲۰۱۷
PH	The formal and informal tools of design governance, Journal of Urban Design	Matthew Carmona	۲۰۱۷
PI	Designing a policy package for the promotion of servicing	Á. Pereira, A. Carballo-Penela, A. Guerra & X. Vence	۲۰۱۸
PJ	New Policy Instruments	Anthony R. Zito	۲۰۱۷
PK	Patching versus packaging in policy formulation: assessing policy portfolio design	Michael Howlett and Jeremy Rayner	۲۰۱۷
PL	Policy instrument constituencies	Arno Simons and Jan-Peter	۲۰۱۷
PM	Policy packaging or policy patching? The development of complex energy efficiency policy mixes	F. Kern, M. Martiskainen, P. Kivimaa	۲۰۱۷
PN	Policy tools and their role in policy formulation: dealing with procedural and substantive	Michael Howlett	۲۰۱۷

سال انتشار	نویسندگان	نام مقاله	نشانیگر
۲۰۱۷	Michael Howlett	The criteria for effective policy design: character and context in policy instrument choice	PO
۲۰۱۷	Richard C Feiock, Hongtao Yi	The Politics of Policy Instrument Choice	PP
۲۰۱۸	E. Furlan & et.al	Tools and methods to support adaptive policy making in marine areas: Review and implementation of the Adaptive Marine Policy Toolbox	PQ
۲۰۱۸	Justin longo	Digital tools for rapid policy design	PR
۲۰۱۸	Jale Tosun and Oliver Treib	Linking Policy Design and Implementation Styles	PS
۲۰۱۷	Michael Howlett	Matching policy tools and their targets: beyond nudges and utility maximization in policy design	PT
۲۰۱۸	Colin R. Kuehnhanss	Nudges and Nodality Tools: New Developments in Old Instruments	PU
۲۰۱۸	LAEGREID, P	Designing Organizational Tools: Tool Choices as Administrative Reforms	PW
۲۰۲۰	Giliberto Capano and Ishani Mukherjee	Policy design and non-design: discerning the content of policy packaging, patching, stretching and layering	PV
۲۰۱۹	Rachel M. Krause & et.al	Drivers of Policy Instrument Selection for Environmental Management by Local Governments	PX
۲۰۱۹	María Helena Franco Vargas , Daniela Roldán Restrepo	The instruments of public policy.A transdisciplinary look	PY
۲۰۲۰	Michael Howlett	Policy instruments: definitions and approaches	PZ
۲۰۲۰	Michael Howlett, M. RAMESH, GILIBERTO CAPANO	Policy-Makers, Policy-Takers and Policy Tools: Dealing with Behavioral Issues in Policy Design	PB'
۲۰۲۰	Karol Olejniczak , Paweł Śliwowski & Frans Leeuw	Comparing Behavioral Assumptions of Policy Tools: Framework for Policy Designers	PC'

نشانگر	نام مقاله	نویسندگان	سال انتشار
PD'	Instruments of Government: Perceptions and Contexts	Stephen H. Linder and B. Guy Peters	۱۹۸۹
PE'	Thirty Years of Instrument Research: What Have We Learned and Where Are We Going	Michael Howlett, Ishani Mukherjee, Woo Jun Jie	۲۰۱۸
PF'	The Knowns and Unknowns of Policy Instrument Analysis: Policy Tools and the Current Research Agenda on Policy Mixes	Giliberto Capano, Michael Howlett	۲۰۲۰
PG'	The Tools of Government in the Digital Age	Christopher Hood, Helen Margetts	۲۰۰۷
PH'	The Tools of Government: A Guide to the New Governance	Lester M. Salamon	۲۰۰۲
PI'	Public Policy Instruments. Evaluating the Tools of Public Administration	Frans K.M. van Nispen, B. Guy Peters	۱۹۹۸
PJ'	Carrots, sticks & sermons : policy instruments and their evaluation	Marie-Louise Bemelmans-Videc, Ray C. Rist, Evert Vedung	۱۹۹۸
PK'	Designing Government: From Instruments to Governance	Pearl Eliadis, Margaret M Hill, Michael Howlett	۲۰۱۴
PL'	Designing Public Policies: Principles and Instruments	Michael Howlett	۲۰۱۱

(منبع: یافته‌های تحقیق)

و هاوالت و همکاران (۲۰۲۰) جایگاه ابزارهای خطمشی را در مطالعات طراحی خطمشی می‌دانند. برخی دیگر، مانند هاوالت (۲۰۲۱) جایگاه ابزارها را در مطالعات اجرا و اجرا را شامل محتوای جعبه‌ابزار دولت برمی‌شمارند. برخی دیگر نیز همچون هاوالت و رایبر (۲۰۱۷)، ترنپنی و همکاران (۲۰۱۵) و فرانکو و همکاران (۲۰۱۹) ابزارها را به مثابه کل فرایند خطمشی می‌دانند. خلاصه مطالب ناظر به این مقوله محوری در جدول شماره ۴ آمده است.

۳.۳. گونه‌شناسی ابزارهای خطمشی

در گونه‌شناسی‌های ابزارهای خطمشی تلاش می‌شود یک دسته‌بندی ساده انجام شود تا بتوان

را برای به‌کارگیری ابزارهای خطمشی نام برد که مهم‌ترین آن تنظیم روابط بین دولت و شهروندان است. در جدول شماره ۳ مفاهیم و مضامین مرتبط با مفهوم‌شناسی ابزارهای خطمشی آورده شده است.

۲.۳. جایگاه ابزارها در مطالعات خطمشی عمومی

مقوله محوری مهم دیگری که با مرور نظام‌مند ادبیات علمی مرتبط با ابزارهای خطمشی عمومی کشف می‌شود، جایگاه ابزارها در مطالعات خطمشی عمومی است. اولین نکته مورد اتفاق این است که ابزارها خطمشی، ماهیت میان‌رشته‌ای دارد، اما در مورد جایگاه آن دیدگاه‌ها و نگاه‌های متفاوتی وجود دارد. برخی از اندیشمندان همچون پیترز (۲۰۱۵)

جدول ۲. نمونه‌ای از کدگذاری یافته‌ها برای استخراج مفاهیم

کد	متن	مفهوم اولیه
PA23	هدف از به‌کارگیری ابزارهای ختمشی، تغییر رفتار جامعه است	تغییر رفتار جامعه
PU6	نهادهای خود و بازیگران درگیر در شبکه اجتماعی به گونه‌ای شکل بگیرند که دستیابی به اهداف از طریق ابزارهای رویه‌ای تسهیل یابد. بازیگران سیاست ذهنی حاکم و روابط آن‌ها با یکدیگر و بازیگران غیردولتی می‌توانند الگوهای پیچیده‌ای از تعامل، از جمله تعامل نهادی و غیررسمی را داشته باشند	تأثیر ابزارهای رویه‌ای بر نهادها و کنشگران و شبکه اجتماعی بازیگران
PU7	بازاریابی اجتماعی روشی را برای سیاست‌گذاران ایجاد می‌کند تا تغییر رفتار را در بین شهروندان اعمال کنند و در واقع توسط دولت‌ها برای اهداف مختلفی مورد استفاده قرار می‌گیرد	بهره‌گیری از بازاریابی اجتماعی برای تغییر رفتار شهروندان
PY7	باتوجه به موارد گفته شده، پیشنهاد می‌شود به شهروندی به روشی فعال‌تر بیندیشید که امکان تعمیق در مدیریت مشترک، مسئولیت‌پذیری و اثربخشی سیاست‌های عمومی را فراهم کند. بنابراین حرکت از حکومت به سمت حکمرانی به عنوان یک مدل مدیریت دولتی شامل ارتقای مشارکت شهروندان در تصمیم‌گیری‌ها، کاهش سلسله مراتب، شفافیت بیشتر و مشارکت پذیری بیشتر هست.	توجه به رویکرد شهروندی و مشارکتی در مطالعات ابزار
PY8	ابزارهای مداخله عمومی ابزارهایی هستند که رفتار انسان را در جهت دستیابی به اهداف خاص هدایت می‌کنند و از این نظر، قواعد بازی را تشکیل می‌دهند، نهادهایی که اقدامات عمومی را همسو می‌کنند. آن‌ها همچنین ابزاری برای اصلاح خرابی‌های بازار و دستیابی به بازده اقتصادی هستند	ابزار برای هدایت رفتار انسان جهت دستیابی به اهداف خاص
PV1	در علوم ختمشی، طراحی هم به مطالعات ابزارهای ختمشی و هم تأثیر ایده‌های ختمشی و مشاوره در تدوین سیاست‌ها پیوند خورده است	طراحی ختمشی شامل ابزارها و ایده‌های ختمشی
PV2	این نکته شامل دانش و در نظر گرفتن بسیاری از محدودیت‌ها در استفاده از ابزار است که ناشی از محدودیت دانشی، ساختارهای حاکمیتی نهادینه شده، و سایر تنظیم‌گری‌هایی است که باعث رد برخی گزینه‌ها و انتخاب گزینه‌های دیگر می‌شود.	لزوم در نظر گرفتن محدودیت‌های ابزار در تدوین برنامه‌ها

(منبع: یافته‌های تحقیق)

جدول ۳. مفاهیم و مضامین مرتبط با مفهوم‌شناسی ابزارهای خطمشی

مقوله محوری	مضامین توصیفی	مفاهیم	کدها
مفهوم‌شناسی ابزارهای خطمشی	تعریف ابزار	وسيله‌ای برای دست‌یابی به اهداف	PA3, PL1, PN1, PO2, PX1, PG'3
		وسيله‌ای برای حمایت یا جلوگیری از تغییرات اجتماعی	PD1, PN4, PY4, PI'1
		ابزار وسیله‌ای برای هدایت به سمت نتایج معین	PH4, PY1, PY8, PZ2, PF'2
		عمل جمعی برای مقابله با مسئله عمومی ساختاریافته	PY5, PA'1
		ابزار به عنوان ساخت‌های اجتماعی	PY3, PG'5
	هدف به‌کارگیری ابزار	تغییر رفتار جامعه	PA23
		بهبود حکمرانی و کارایی اقتصادی	PJ1, PN6
		ارتباط منطقی، عملی و نظری با خطمشی	PK6, PA9, PU16
		تأثیرگذاری بر اقدام جمعی برای دست‌یابی به اهداف خاص	PU3, PA'3
		تنظیم روابط بین دولت و شهروندان	PC13, PO9, PY2, PH'3
منبع: یافته‌های تحقیق)	درک صحیح ابزار و چگونگی به‌کارگیری برای حل مسائل	PZ1, PJ6	
	توصیف الگوهای بلندمدت خطمشی‌گذاری	PZ3, PC'7	

(منبع: یافته‌های تحقیق)

تمامی آن‌ها ذیل شش دسته جای گرفتند که در جدول شماره ۵ نمایش داده شده‌اند. بر این اساس گونه‌شناسی‌های ارائه‌شده در ادامه آمده‌اند.

۳.۳.۱. گونه‌شناسی بر مبنای عملکرد

در این گونه‌شناسی ابزارها بر اساس عملکرد ابزار در رژیم خطمشی‌گذاری، طبقه‌بندی می‌شوند که مهم‌ترین آن را می‌توان گونه‌شناسی پیترز دانست که ابزارها را به پنج گونه ارتباطی، اقتصادی، کنترل قضایی و نظارتی دسته‌بندی می‌کند.

پیش‌بینی ابزارهایی که دولت استفاده می‌کند را فهم کرد (هود و مارگارت، ۲۰۰۷). در مطالعات ابزار خطمشی عمومی بعد از اینکه یک فهرست نسبتاً کامل از ابزارهای خطمشی ایجاد شد، گام بعدی، حرکت به سمت طبقه‌بندی ابزارهای خطمشی است که تحت عنوان گونه‌شناسی ابزارهای خطمشی شناخته می‌شوند.

با مرور ادبیات علمی حوزه ابزارهای خطمشی، گونه‌شناسی‌های مختلفی توسط اندیشمندان مختلف بر اساس مبانی و رویکردهای مختلف ارائه شده است. در پژوهش حاضر با مرور جامع این گونه‌شناسی‌ها،

جدول ۴. مفاهیم و مضامین مرتبط با جایگاه ابزارها در مطالعات خطمشی عمومی

کدها	مفاهیم	مضامین توصیفی	مقوله محوری
PE1, PB'8	توجه به ابزار در مرحله طراحی و اجرای خطمشی		
PE2, PO6	تعریف ابزار برای دستیابی به اهداف در مرحله طراحی	ابزارها در طراحی خطمشی	
PR4	تجزیه و تحلیل مجموعه ابزارهای خطمشی استفاده شده		
PV1	طراحی خطمشی شامل ابزارها و ایده‌های خطمشی		
PE1, PB'8	توجه به ابزار در مرحله طراحی و اجرای خطمشی	ابزارها در اجرای خطمشی	
PA'3	اجرا شامل محتوای جمعی ابزار دولت		جایگاه ابزارها در مطالعات خطمشی عمومی
PF1	ابزارها در تمامی مراحل خطمشی‌گذاری		
PK1	ابزار و اهداف تشکیل دهنده خطمشی عمومی	ابزارها به‌مثابه کل فرایند خطمشی	
PK30	خطمشی به معنای ابزارها در بسته ابزارهای خطمشی		
PY9	رابطه بین ابزارها و سایر مراحل چرخه خطمشی		
PW4	تأثیر رویکرد مدیریت دولتی نوین بر نسل جدید ابزارهای سازمانی	ماهیت میان‌رشته‌ای ابزارهای خطمشی	
PA'4	مطالعات ابزار میان‌رشته‌ای و برگرفته از رشته‌های مطالعات حقوقی، اداره امور عمومی و غیره		

(منبع: یافته‌های تحقیق)

۳.۳.۲. گونه‌شناسی رفتاری

و به عنوان یک بُعد گونه‌شناسی در گونه‌شناسی ترکیبی بیشتر کاربرد دارد. گونه‌شناسی کیرسچن به عنوان اولین گونه‌شناسی ابزارهای خطمشی به دارایی عمومی، پول و اعتبار، نرخ ارز، کنترل مستقیم و تغییرات در چارچوب نهادی، از جمله مهم‌ترین مصادیق برای گونه‌شناسی بر مبنای منابع است.

این گونه‌شناسی بر اساس تأثیرات رفتاری ابزارها آن‌ها را طبقه‌بندی می‌کند. گونه‌شناسی ودونگ و گونه‌شناسی اینگرام و اشنایدر از مهم‌ترین گونه‌شناسی ابزارهای خطمشی هستند که بر اساس تأثیرات رفتاری ابزارها را طبقه‌بندی کرده‌اند.

۳.۳.۴. گونه‌شناسی بر مبنای ظرفیت دولت

۳.۳.۳. گونه‌شناسی بر مبنای منابع

در گونه‌شناسی بر مبنای ظرفیت دولت با توجه به ظرفیت اداری و سیاسی دولت ابزارها طبقه‌بندی می‌شوند. این نوع گونه‌شناسی نیز به‌تنهایی کمتر کاربرد دارد و در آثار جدید بیشتر به صورت ترکیبی

طبقه‌بندی ابزارها با توجه به منابع دولتی در این گونه‌شناسی مورد تأکید است. البته توجه به منابع دولت به‌تنهایی در حال حاضر کمتر استفاده می‌شود

جدول ۵. گونه‌شناسی ابزارهای خطمشی

کدها	مفاهیم	مضامین توصیفی	مقوله محوری
PA5, PE4	گونه‌شناسی پیترز: ابزارهای ارتباطی، اقتصادی، کنترل قضایی، نظارتی		
PD6	گونه‌شناسی دال و لیندبلوم: نظام قیمت‌گذاری (کنترل به وسیله رهبران)، سلسله‌مراتب (کنترل توسط رهبران)، چندوجهی، چانه‌زنی		
PD10	گونه‌شناسی میتینک: تنظیم‌گری با دستور، تنظیم‌گری با تشویق	گونه‌شناسی	
PD13	گونه‌شناسی پیرسون: کنترلی و دستوری، اقتصادی، جبران خسارت، آموزش و اطلاعات، اختیاری و داوطلبانه، مدیریت و برنامه‌ریزی	برمبنای عملکرد	
PH11	گونه‌شناسی وایو و روزلند: مستقیم توسط دولت و غیرمستقیم با بهره‌گیری از شبکه‌ها		
PY20	گونه‌شناسی الفام و کرولز: نظارتی، آموزنده، مشارکتی، ساختاری، نظارت و ارزیابی، اقتصادی، شکل‌دهنده		
PB1, PD5, PH8, PY16	گونه‌شناسی ودونگ: ابزارهای چماق، هویج و خطابه		
PB7	ابزارهای اقتصادی برای تغییر رفتار و نگرش		
PD4, PH7, PY12	گونه‌شناسی اشنايدر و اینگرام: ابزارهای اقتداری، ابزارهای مشوقی، ابزارهای ظرفیت‌ساز، ابزارهای نمادین و موعظه‌ای و ابزارهای یادگیری.	گونه‌شناسی	گونه‌شناسی ابزارهای خطمشی
PD7	گونه‌شناسی اتزیونی: اجباری، منفعت‌گرایانه، ارتباطات هنجاری	رفتاری	
PD9	گونه‌شناسی بارداج: دستوری، تفویضی، مشوق‌های مثبت، ارعاب و تهدید		
PH1	گونه‌شناسی کارمونا: ابزار هدایت، مشوقی، کنترلی		
PN2, PO4	گونه‌شناسی کیرسچن: دارایی عمومی، پول و اعتبار، نرخ ارزه، کنترل مستقیم و تغییرات در چارچوب نهادی	گونه‌شناسی	
PY19	گونه‌شناسی ولاسکو: سازمان‌دهی، برنامه‌های، هنجاری، مالی، تقویت دانش، ارتباطات	برمبنای منابع	
PF9	گونه‌شناسی ترینی و همکاران: ابزارهای ساده، ابزارهای رسمی‌تر و ابزارهای پیشرفته‌تر		
PH10, PY17	گونه‌شناسی لاسکاموس و لیگالز: ارتباطات سیاسی مؤثر بر مشروعیت، قانون‌گذاری و تنظیم‌گری، اقتصادی و مالی، توافقی و مشوقی، اطلاعات بنیان و ارتباطی،	گونه‌شناسی برمبنای ظرفیت دولت	
PY18	گونه‌شناسی پال: کاری نکردن، اقدام غیرمستقیم (اطلاعات، هزینه، مقررات)، اقدام مستقیم (سازمان‌دهی)		

مقوله محوری	مضماین توصیفی	مفاهیم	کدها
گونه‌شناسی بر مبنای میزان مداخله	گونه‌شناسی	گونه‌شناسی لیندبلوم: اجبار، ترغیب، تبادلات	PD8, PA8
		گونه‌شناسی ویمر و وینینگ: مداخله در بازارها، تحریک، تنظیم رفتار، تولید کالا یا خدمات (مستقیم یا توسط اشخاص ثالث) و ارائه بیمه عمومی	PY13
		گونه‌شناسی دورن و فید: خودتنظیمی نصیحت، هزینه، مقررات، اموال عمومی	PY15
گونه‌شناسی ابزارهای خطمشی	گونه‌شناسی ترکیبی	گونه‌شناسی المور: دستورات و احکام، انگیزاننده‌ها، ظرفیت‌سازی و تغییر سیستم	PD3, PH6, PY11
		گونه‌شناسی سلامون: اجباری، ارشادی، خودکار، نمادین	PD12, PH9, PY14
	گونه‌شناسی ترکیبی	گونه‌شناسی هود: اطلاعات، اقتدار، خزانه، سازمان/ تأثیری و تشخیصی	PD11, PD14, PD15, PH5, PU4, PY10
		گونه‌شناسی هاوالت: ابزارهای جوهری و رویه‌ای/ تقویت مثبت، تقویت منفی	PF2, PF3, PN3, PN5, PN6, PU5, PU6, PY21

(منبع: یافته‌های تحقیق)

سازمان و گونه‌شناسی هاوالت در طبقه بندی ابزارها به ابزارهای جوهری و رویه‌ای از مهم‌ترین گونه‌شناسی‌های ترکیبی است که در بیشتر ادبیات علمی این حوزه مورد توجه قرار گرفته است.

۴.۳. ویژگی‌های ابزارهای خطمشی

یکی دیگر از موضوعات مهم در ادبیات علمی ابزارهای خطمشی، ویژگی‌های ابزارهای خطمشی است. داده‌ها و اطلاعات زیادی در رابطه با ویژگی و مختصات ابزارهای خطمشی در متون علمی وجود دارد. در پژوهش حاضر با مرور آن‌ها ویژگی‌های ابزارهای خطمشی در سه محور ماهیت ابزارهای خطمشی، مختصات فنی ابزارهای خطمشی و قابلیت‌های پویای ابزارهای خطمشی تقسیم‌بندی شدند.

در مورد ماهیت ابزارها باید بیان شود که مهم‌ترین نکته، ارزش اندود بودن ابزارهای خطمشی است. همچنین مشارکتی بودن، شبکه‌ای بودن، ابعاد روان‌شناختی و آمیخته به سیاست و اداره از دیگر

به کار برده می‌شود. گونه‌شناسی پال و تقسیم کردن ابزارهای خطمشی به کاری نکردن، اقدام غیرمستقیم (اطلاعات، هزینه، مقررات) و اقدام مستقیم (سازمان‌دهی) از مشهورترین گونه‌شناسی‌ها بر مبنای ظرفیت دولت است.

گونه‌شناسی هود بر مبنای دولتی اطلاعات، اقتدار، خزانه، سازمان همراه با نحوه کاربست ابزارها به صورت تأثیری و تشخیصی و گونه‌شناسی هاوالت در طبقه بندی ابزارها به ابزارهای جوهری و روی‌های و تأثیر آنها به دو قسمت تقویت مثبت، تقویت منفی بر مبنای منابع چهارگانه هود از مهم‌ترین گون‌شناسی ترکیبی است

۴.۳.۵. گونه‌شناسی ترکیبی

گونه‌شناسی ترکیبی یکی از جدیدترین و پرطرفدارترین انواع گونه‌شناسی است که از نظر علمی متقن و از نظر اجرایی واقع‌گراتر است. گونه‌شناسی هود بر مبنای منابع دولتی اطلاعات، اقتدار، خزانه،

جدول ۶. ویژگی های ابزارهای خطمشی

کدها	مفاهیم	مضامین توصیفی	مقوله محوری
PZ5	مشارکتی بودن		
PW3	شبکه های بودن		
PW2, PE6	آمیخته به سیاست و اداره	ماهیت ابزارها	
PT19, PO5, PE3	ارزش اندود		
PE6	دارای ابعاد روان شناختی		
PO9, PO8, PO7	قابلیت دیده شدن		
PO9, PO8	خودکار بودن		
PO9	نفوذپذیری		
PO9, PO8, PO7	تعیین هدف	مختصات فنی ابزارها	
PO9, PO8, PO7	صراحت و دقت		ویژگی های ابزارهای خطمشی
PO8	فراگیری و عمومیت داشتن		
PO7	پیچیدگی عملیات		
PO9, PO8, PO7	هزینه بر بودن		
PJ11	تغییر مکانیسم های طراحی		
PJ10	سازو کارهای تعاملی بازیگران و اهداف		
PJ12	تغییر بازیگران	قابلیت های پویای ابزار	
PJ13	اشاعه و انتقال ابزارها		
PJ15	تغییر کالیبراسیون (میزان و شدت)		
PJ16	تغییر آمیخته خطمشی		

(منبع: یافته های تحقیق)

جدول ۷. عوامل مؤثر بر ابزارهای خطمشی

کدها	مفاهیم	مضامین توصیفی	مقوله محوری
PA16	هم‌خوانی حقوق خصوصی با الگوهای مشوقی	نظام حقوقی و قانونی	
PA17	هم‌خوانی حقوق عمومی الگوهای سرکوب‌گر		
PB16	اثر محیط سازمانی بر عملکرد ابزار	محیط سیاسی و سازمانی	
PL6	اتتلاف‌ها و گروه‌های سیاسی		
PU10	تأثیر محیط بر رفتار تصمیم‌گیرنده و معماری انتخاب افراد		
PW6	خودمختاری، سیاست‌زدگی و دخالت بازیگران		
PE7	ادراک شهروندان از ابزار	مختصات جامعه	عوامل مؤثر بر ابزارهای خطمشی
PL9, PY7	مشارکت شهروندان	شهروندی	
PF11	نقش قدرت و نهادهای جامعه	نهادهای و باورهای ملی	
PJ2, PW5	ایدئولوژی‌ها و چارچوب‌های ذهنی		
PK9	آزمایش خطمشی برای تعیین ابزارهای مناسب	ظرفیت دولت	
PK23	طراحی ابزار با توجه به منابع واقعی		
PK24	ارتقای ظرفیت خطمشی برای استفاده از ابزارهای خطمشی		
PV2	محدودیت‌های ابزار در تدوین برنامه‌ها		
PL2, PL8	آرایش اجتماعی اطراف ابزار	حوزه‌های انتخابیه زمینه‌های اجتماعی (فرهنگی)	
PL3	ایجاد و توسعه و انتخاب ابزار در بستر حوزه انتخابیه		
PL4, PL5, PL10	زمینه‌های تحلیلی و پویایی‌های اجتماعی		

(منبع: یافته‌های تحقیق)

ویژگی‌های ابزارهای خطمشی باید مدنظر قرار بگیرد. قابلیت دیده‌شدن ابزارها در عرصه خطمشی‌گذاری، توجه به صراحت و دقت ابزارها، تعیین دقیق اهداف و هزینه‌بر بودن از مهم‌ترین مختصات فنی ابزارهاست که باید خطمشی‌گذاران مدنظر قرار بدهند. از جمله دیگر ویژگی‌های مهم ابزارهای خطمشی، قابلیت‌های

ویژگی‌های ابزارهای خطمشی است که باید در نظر گرفته شود. همه این ویژگی‌ها نشان‌دهنده این است که ابزارها مثل مالیات ساده نیستند، بلکه از نحوه تدوین ابزار تا جایابی آن در بسته ابزار و تا نحوه انتخاب ابزار باید این ویژگی‌ها مدنظر قرار بگیرد. مختصات فنی ابزارها نیز از ابعاد مهمی است که در

جدول ۸. حوزه‌های نوین و آینده مطالعات ابزارهای ختمشی

کدها	مفاهیم	مضامین توصیفی	مقوله محوری
PA18	توافق‌های دوطالبانه و دوجانبه		
PJ8	تاکید بر انعطاف‌پذیری و مشارکت ذی‌نفعان	ابزارهای نرم و	
PT5	رویکرد بازدرنگی در به‌کارگیری ابزارها	رویکرد مشارکتی	
PT9	توجه به ابزارهای نمادین در کنار انگیزه‌های مالی		
PF4, PF5, PF7	ابزارهای تحلیلی برای پشتیبانی از تصمیم‌گیران از طریق اطلاعات و داده		
PF6	شناسایی گزینه‌های ختمشی و ساختار بندی مسئله	مطالعات تجربی،	
PF12	جمع‌آوری، متراکم‌سازی و ایجاد آگاهی از ختمشی	آزمایشگاهی و	
PR3	نمونه‌سازی اولیه ابزار به صورت آزمایشی در مقیاس کوچک با استفاده از شواهد می‌دانی	داده‌محور	
PR7	ترکیب کلان‌داده‌ها در مطالعات ابزار		
PS2, PS1, PU1	استفاده از سوگیری شناختی و رفتاری به منظور ایجاد تغییر رفتاری به سمت مدنظر		
PT2, PU1	توجه به انتظارات رفتاری در طراحی ابزار		
PT16, PU12	توجه به الگوها و انگیزه‌های رفتاری برای اثربخشی ابزار	مطالعات شناختی و ابزارهای رفتاری	حوزه‌های نوین و آینده مطالعات ابزارهای ختمشی
PU2	تغییر رفتار بدون تغییر ساختارهای انگیزشی		
PU13	گسترش آزمایشگاه‌ها برای بررسی تأثیرات ابزارهای اطلاعاتی و رفتاری		
PJ9	تدوین ابزارهای بین‌المللی برای مسائل بدخیم بین‌المللی	ابزارهای بین‌المللی و فراملی	
PS7	تأثیر نهادهای بین‌المللی در طراحی ابزار		
PJ4, PJ3	حرکت از سیستم فرمان و کنترل به تنظیم‌گری هوشمند و انعطاف‌پذیر		
PJ7, PR5	تکامل ابزار در سه مرحله فشار، نوآوری و آمیخته‌ها		
PN7	توجه بیشتر به ابزارهای رویه‌ای	ابزارهای دیجیتال و هوشمند	
PR1	طراحی ختمشی چابک با استفاده از فناوری دیجیتال		
PR2	اصلاحی جزئی ابزارهای موجود بر اساس ابزارهای دیجیتال		
PR6	بهره‌گیری از ابزارهای دیجیتال برای تشکیل چرخه بازخورد		
PU7	بهره‌گیری از بازاریابی اجتماعی برای تغییر رفتار شهروندان		
PU9, PU11	تلاش برای پیش‌بینی‌پذیر کردن رفتار مردم	بازاریابی اجتماعی	
PU8	تغییر رفتار بر اساس هدف معین		

(منبع: یافته‌های تحقیق)

و مؤلفه‌های ناظر به هر کدام در جدول شماره ۷ آمده است.

۳.۶. حوزه‌های نوین و آینده مطالعات ابزارهای خطمشی

یکی از موضوعات مهم که به نوعی ارزش افزوده روش مرور نظام‌مند در حوزه‌ها و موضوعات پژوهشی است، شناسایی روندهای آتی پژوهش در حوزه تخصصی است. در پژوهش حاضر نیز با توجه به این نکته با مرور آثار تخصصی این حوزه، برخی از مهم‌ترین روندها و رویکردهای مطالعاتی حوزه رشته ابزارهای خطمشی شناسایی شدند که در جدول شماره ۸ قابل مشاهده است.

با بررسی رویکردها و روندهای جدید حوزه ابزارها مشخص می‌شود که توجه ویژه به دیجیتال شدن و فناوری اطلاعات به‌خصوص کلان‌داده‌ها، الکترونیکی‌سازی ابزارها و توجه بیشتر به ابزارهای رویه‌ای و همچنین حاکم شدن رویکرد مشارکتی در طراحی، تدوین و به‌کارگیری ابزارها در کنار توجه خاص به ابزارهای رفتاری به عنوان شاخه‌ای جدید از خطمشی‌گذاری رفتاری و بازاریابی اجتماعی به عنوان رویکردی نوین در علم بازاریابی از مهم‌ترین موضوعاتی است که در مطالعات آتی و آینده ابزارهای خطمشی مورد توجه قرار خواهد گرفت و مسیر آتی پژوهشی این حوزه را شکل می‌دهند.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

ابزارهای خطمشی از عناصر اصلی و مهمی هستند که نقش محوری در فرایند خطمشی‌گذاری و به‌خصوص طراحی و پیاده‌سازی خطمشی دارند. در پژوهش حاضر با مرور نظام‌مند حدود هفتاد سال پژوهش‌های انجام‌شده در این حوزه رشته تخصصی،

پویایی آن‌هاست. قابلیت پویایی ابزارهای خطمشی به این معناست که ابزارها در تعامل با محیط هستند و بسیار منعطف و قابل تغییرند و خطمشی‌گذاران و نظام سیاسی تأثیر اساسی در تدوین، طراحی و به‌کارگیری ابزارهای خطمشی دارند. سازوکارهای تعاملی بازیگران و اهداف، تغییر بازیگران، اشاعه و انتقال ابزارها، تغییر کالیبراسیون (میزان و شدت کاربرد ابزارها) و تغییر آمیخته خطمشی از جمله مشخصاتی هستند که نشان‌دهنده قابلیت‌های پویا و انعطاف‌پذیری ابزارهای خطمشی هستند. در جدول شماره ۶ مهم‌ترین ویژگی‌های ابزارهای خطمشی در سه دسته ماهیت ابزارها، مختصات فنی ابزارها و قابلیت‌های پویای ابزار نشان داده شده است.

۳.۵. عوامل مؤثر بر ابزارهای خطمشی

ابزار خطمشی در نظام خطمشی‌گذاری را نمی‌توان مستقل دانست، بلکه طراحی ابزار، تدوین بسته ابزار و انتخاب ابزار خطمشی متأثر از عوامل و شرایط زمینه متنوعی است که باعث می‌شود اقتضانات ناظر به ابزارها در هر نظام حکمرانی و خطمشی‌گذاری متفاوت باشد. البته باید به این نکته توجه کرد که انتخاب ابزارها از تعامل بین این عوامل مختلف است و تصمیم‌گیرندگان تحت فشار بیشتر شرایط بیرونی و افکار عمومی قرار گرفته‌اند تا به جای اینکه چیزها را مسلم بدانند، ابزار مناسب را انتخاب کنند و ظرفیت خود را برای حل مشکلات بالا ببرند (کاپانو و لیبی، ۲۰۱۷).

بر اساس مرور نظام‌مند انجام‌شده، برخی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر ابزارهای خطمشی شامل نظام حقوقی و قانونی، محیط سیاسی و سازمانی، مختصات جامعه شهروندی، نهادها و باورهای ملی، ظرفیت دولت و حوزه‌های انتخابیه است که مفاهیم

مسیر گونه‌شناسی‌های ترکیبی و پیچیده مبتنی بر اثرات و کاربرد ابزارها ارائه شد که نمونه مهم آن را می‌توان کارهای هاوالت (۲۰۲۰) و هود هود و مارگارت (۲۰۰۷) دانست. برخلاف مطالعات اولیه که در رابطه با ویژگی‌های ابزارهای خطمشی فکر می‌کردند، ابزارها فقط وسایل هستند که برای اجرا کاربرد دارند (پیترز و نیسپن، ۱۹۹۸)، ولی با گذشت زمان مشخص شد که ابزارها ماهیتشان ارزش اندود است و به صورت شبکه‌ای و مشارکتی از یکدیگر تأثیر و تأثر می‌پذیرند. همچنین در مطالعات جدید توجه به قابلیت‌های پویای ابزارها همچون اشاعه و انتقال ابزارها و تغییر کالیبراسیون (میزان و شدت) (زیتو، ۲۰۱۷) مورد توجه قرار گرفت.

در پژوهش حاضر تمرکز بر مطالعات مفهومی راجع به ابزارهای خطمشی بود، پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی با تمرکز بر بسته ابزار خطمشی و آمیخته خطمشی و همچنین موضوع انتخاب ابزارهای خطمشی، تصویرپردازی کلان از این دو بخش نیز صورت بگیرد.

رویکرد ابزاری به خطمشی عمومی می‌تواند ارزش زیادی را به تحلیل خطمشی عمومی بیفزاید و از ابزارها می‌توان به عنوان مبنایی برای درک کلی خطمشی استفاده کرد. همچنین نیاز دولت و حاکمیت به مشارکت بازیگران غیررسمی در ارائه خدمات ضرورت طراحی ابزارهای مناسب برای تحقق آن توسط دولت‌ها را لازم می‌سازد. در حوزه کاربرد نیز برخی از مهم‌ترین توصیه‌های سیاستی برای ارتقای نظام سیاست‌گذاری ملی با کاربست آموزه‌های موجود در حوزه تخصصی ابزارهای خطمشی به شرح زیر ارائه می‌شود.

برای ارتقای نظام حکمرانی و سیاست‌گذاری

تلاش شد یک تصویر کلان از وضعیت این حوزه ارائه شود و توصیه‌های سیاستی نیز برای ارتقای نظام سیاست‌گذاری در کشور بر اساس این حوزه علمی ارائه شود. در پژوهش حاضر با شناسایی ۳۸ مقاله مرتبط و تحلیل داده‌های این پژوهش‌ها با روش ترکیب مضمونی و با تمرکز تخصصی بر موضوع ابزارهای خطمشی، شش محور اصلی در مطالعات این حوزه شناسایی و تحلیل شدند.

با بررسی یافته‌ها مشخص می‌شود جایگاه مطالعات ابزارهای خطمشی در ابتدای ایجاد این حوزه رشته، محدود به مباحث اجرا و ابزارهای اجرا بود (پیترز، ۲۰۱۵) ولی با گذشت زمان جایگاه ویژه‌ای به دست آورد. به گونه‌ای که بعضی از اندیشمندان کل فرایند خطمشی‌گذاری را ایجاد، طراحی و به کارگیری ابزار می‌دانند (هاوالت و راینر، ۲۰۱۷). همچنین ابزارها در تعاریف اولیه تنها به عنوان وسایلی برای دست‌یابی به اهداف تصور می‌شدند (سالامون، ۲۰۰۲). ولی در تعاریف جدید ماهیت پویا و تعاملی ابزارها مدنظر قرار گرفت و تعاریفی همچون عمل جمعی برای مقابله با مسئله عمومی ساختاریافته نیز مطرح شد (فرانکو و رولدان، ۲۰۱۹).

شروع مطالعات ابزار با رویکرد اقتصادی بود و تنها ابزارهای اقتصادی شناسایی و دسته‌بندی شدند (کریسچن و همکاران، ۱۹۶۴). بعدها رویکردهای سیاسی نیز برای تحلیل ابزارهای خطمشی مورد استفاده قرار گرفت (لیندر و پیترز، ۱۹۸۹). با گذشت زمان نگاه میان‌رشته‌ای در مطالعات ابزارهای خطمشی جایگاه ویژه‌ای پیدا کرد (لیگرید، ۲۰۱۸). در رابطه با گونه‌شناسی‌ها نیز شروع مطالعات ابزار خطمشی با ارائه گونه‌شناسی‌های ساده مثلاً تقسیم ابزارها به چماق، هویج و موعظه شروع شد (بیملمانس - ویدک و ودونگ، ۱۹۹۸)، ولی در طول

مأموریتی قوه مجریه و زیرمجموعه آن قرار می‌گیرد. هیئت دولت باید با توجه ویژه به این موضوع در اجرایی‌سازی قوانین و خط‌مشی‌ها به طور خاص به طراحی بسته ابزار اجرایی مبتنی بر ابزارهای هوشمند و رفتاری توجه ویژه کند و حتی تأسیس واحدهای بینش رفتاری و بازاریابی اجتماعی را برای ارتقای برنامه‌های اجرایی در دستور کار قرار دهد.

در طراحی بسته ابزارها و به‌کارگیری ابزارها حتماً باید شرایط زمینه‌ای و نظام خط‌مشی ملی، همچون نظام حقوقی و قانونی، محیط سیاسی و سازمانی، مختصات جامعه شهروندی، نهادها و باورهای ملی، ظرفیت دولت و حوزه‌های انتخابیه (زمینه‌های اجتماعی فرهنگی) مدنظر قرار بگیرد.

در طراحی بسته ابزارها باید نگاه اجتماعی به انسان داشت و از نگاه‌های مکانیکی و اجباری پرهیز کرد. ابزارهای دستوری و فرمانی به طور مستمر نمی‌توانند ضمانت اجرای تصمیم‌ها و خط‌مشی‌ها باشند، بلکه بایستی پویایی جامعه انسانی و واکنش انسان‌ها به محرک‌های بیرونی مدنظر قرار بگیرد و متناسب با آن طراحی بسته ابزارها انجام گیرد.

مشارکت دادن مردم در امور، در رویکردهای نوین حکمرانی در جهان مورد توجه قرار گرفته است. در کشور ما نیز توجه به مردم و مردمی‌سازی امور یکی از رویکردهای جدید در نظام حکمرانی کشور است که مورد تأکید مقام معظم رهبری نیز قرار گرفته است. طراحی ابزارهای مناسب برای مشارکت مردم در امور و مردمی‌سازی یکی دیگر از اقداماتی است که حتماً بایستی در سطوح مختلف توسط نهادهای مختلف سیاست‌گذار، قانون‌گذار و مجری مدنظر قرار بگیرد.

کشور مناسب و لازم است که همه تصمیم‌ها که در نهادهای سیاست‌گذاری کلان مثل مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای عالی انقلاب فرهنگی و غیره به همراه پیوست بسته ابزار خط مشی باشد. به عبارت دیگر با ابلاغ سیاست‌های کلان بسته ابزار آن نیز ابلاغ شود.

همان‌طور که در مرور نظام‌مند مشخص شد جهت حرکت در مطالعات ابزار، از ابزارهای کنترلی و قانونی که اتکای مستقیم به اقتدار رسمی دولت دارند، به سمت ابزارهای مبتنی بر مداخله حداقلی در نظام اجتماعی است. بنابراین مناسب است در نظام خط‌مشی‌گذاری ملی از رویکرد دستوری به سمت رویکرد همکاری و مشارکت برای تحقق اهداف استفاده شود.

مجلس شورای اسلامی به عنوان تنها نهاد قانون‌گذار اکتفا به ابزارهای قانونی و سازمانی نکند و در مصوبات و قوانین ابلاغی حتماً ظرفیت‌های لازم برای بهره‌گیری از سایر ابزارهای خط‌مشی نیز فراهم باشد. به عبارت دیگر در تصویب قوانین نگاه تک‌ابزاری نباشد، بلکه نگاه بسته ابزاری حاکم باشد تا هم از تورم قوانین کاسته شود و هم بر هوشمندی و کارآمدی قوانین افزوده شود.

مبنا شدن عقلانیت ابزاری در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های کلان و تدوین اسناد سیاستی با رویکرد ابزاری از راهبردهای مهمی هستند که باید در نظام حکمرانی ملی کشور حاکم شود تا آرمان‌گرایی در تدوین سیاست‌ها به حداقل برسد و برنامه‌ها و سیاست‌های ملی متناسب با ظرفیت دولت و واقعیت‌های اجتماعی صورت بگیرد.

بهره‌گیری از ابزارهای رفتاری و هوشمند به طور خاص برای اجرای برنامه‌ها و سیاست‌ها در حوزه

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

کار پیمایشی بوده است و کار میدانی و مشارکتی انجام نشده است

حامی مالی

این تحقیق هیچ کمک مالی از سازمان های مالی در بخش های عمومی، تجاری یا غیر انتفاعی دریافت نکرد.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان به طور یکسان در تهیه این مقاله مشارکت داشتند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

منابع فارسی

وجدانی نیا، و. ا. و درودی، م. (۱۳۹۸). سیاست‌گذاری عمومی متأخر؛ گذار از حکومت محوری به حکمرانی. فصلنامه دولت پژوهی، ۵(۱۸)، ۱۷۰-۱۳۱.

آقایی هسجین، ع. و رجایی، س. (۱۴۰۰). تقاضای القایی در سلامت: یک مرور نظام‌مند. مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، ۱۱(۴۰)، ۴۵۳-۴۴۰.

دانایی فرد، ح.، عطاردی، م. ر. و زالی، س. (۱۳۹۷). فرا مطالعه‌ای بر چارچوب‌های انتخاب ابزارهای خطمشی عمومی. مجله توسعه علوم انسانی، ۱(۱)، ۱۲۴-۱۰۱.

دانایی فرد، ح.، عطاردی، م. ر. و زالی، س. (۱۳۹۸). گونه‌شناسی ابزارهای خطمشی عمومی مبتنی بر چارچوب نهادی دولت. سومین کنفرانس حکمرانی و سیاست‌گذاری عمومی، تهران، ایران، ۲۵ دی ماه ۱۳۹۸.

زالی، س. (۱۳۹۶). شناسایی ابزارهای مناسب به‌منظور اجرای خطمشی‌های امنیت اجتماعی جمهوری اسلامی ایران [پایان نامه کارشناسی ارشد]. تهران: دانشگاه امام صادق علیه‌السلام.

عبدالحسین زاده، م.، ثنائی، م. و ذوالفقارزاده، م. م. (۱۳۹۶). مفهوم شناسی سیاست‌گذاری داده باز حکمیتی و تبیین مزایا و فواید آن در عرصه‌های مختلف سیاست‌گذاری. مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، ۷(۲۲)، ۷۴-۵۵.

عرب حسینی، ن. (۱۳۹۸). شناسایی الزامات آمیخته خطمشی هوشمند و طراحی جعبه ابزاری برای حمایت اثربخش از اجرای آن [پایان کارشناسی ارشد]. تهران: دانشگاه تهران.

فانی، ع. ا.، قربانلو، م.، دانایی فرد، ح. و دلخواه، ج. (۱۳۹۶). طراحی چارچوبی برای انتخاب آمیخته ابزارهای خطمشی عمومی (مورد مطالعه: آموزش و پرورش). فصلنامه چشم‌انداز مدیریت دولتی، ۸(۴)، ۶۴-۴۱.

قربانی زاده، و.، معتضدیان، ر.، حسین پور، د. و رهبر، ع. (۱۴۰۰). طراحی الگوی مشارکت عمومی در خطمشی‌گذاری با رویکرد چندروشی. مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، ۱۱(۳۹)، ۹۲-۶۸.

مولائی، آ. (۱۳۹۴). نسبت ابزارهای خطمشی عمومی با مکاتب فکری. دوفصلنامه حقوق اداری، ۳(۹)، ۷۵-۵۳.

نوروزی، ن.، الهی، ش.، حسن‌زاده، ع. و حاجی حسینی، ح. (۱۳۹۳). ارائه چارچوبی از ابزارهای سیاستی علم و فناوری با استفاده از رویکرد فرائترکیب. فصلنامه مدیریت نوآوری، ۳(۲)، ۱۲۴-۱۰۳.

References

- Bemelmans-Videc, M. L., & Vedung, E. (1998). Policy instruments types, packages, choices, and evaluation. In R. Rišt(Ed.), *Carrots, sticks & sermons: Policy instruments & their evaluation*. Oxfordshire: Taylor & Francis. <https://www.routledge.com/Carrots-Sticks-and-Sermons-Policy-Instruments-and-Their-Evaluation/Rišt/p/book/9780765805461>
- Capano, G., & Howlett, M. (2020). *A modern guide to public policy*. Northampton: MA Edward Elgar Publishing. [DOI:10.4337/9781789904987]
- Capano, G., & Howlett, M. (2020). The knowns and unknowns of policy instrument analysis: Policy tools and the current research agenda on policy mixes. *Sage Open*, 10(1), 1-13. [DOI:10.1177/2158244019900568]
- Capano, G., & Lippi, A. (2017). How policy instruments are chosen: Patterns of decision makers' choices. *Policy Sciences*, 50, 269-293. [DOI:10.1007/s11077-016-9267-8]
- Capano, G., & Mukherjee, I. (2020). Policy design and non-design: Discerning the content of policy packaging, patching, stretching and layering. In M. P. Howlett, & G. Capano (Eds.), *A modern guide to public policy*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing. https://www.google.com/books/edition/A_Modern_Guide_to_Public_Policy/5sgBEAAQBAJ?hl=en&gbpv=0
- Carmona, M. (2017). The formal and informal tools of design governance. *Journal of Urban Design*, 22(1), 1-36. [DOI:10.1080/13574809.2016.1234338]
- Colebatch, H. K., & Hoppe, R. (2018). *Handbook on policy, process and governing*. Cheltenham: Edward Elgar publishing. [DOI:10.4337/9781784714871]
- Doelen, F. C. J. (1998). The give and take packaging of policy instruments: Optimizing legitimacy and effectiveness. In R. Rišt(Ed.), *Carrots, sticks & sermons: Policy instruments & their evaluation*. Oxfordshire: Taylor & Francis. <https://www.routledge.com/Carrots-Sticks-and-Sermons-Policy-Instruments-and-Their-Evaluation/Rišt/p/book/9780765805461>
- Howlett, M. P., Hill, M. M., & Eliadis, F. P. (2005). *Designing government: From instruments to governance*. Quebec: McGill-Queen's University Press. https://www.google.com/books/edition/Designing_Government/xihT49bCtE0C?hl=en&gbpv=0
- Feiock, R., & Yi, H. (2020). Politics and policy instrument choice. In M. Faure (Ed), *Elgar encyclopedia of environmental law*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited. [DOI:10.4337/9781785369520]
- Franco Vargas, M. H., & Restrepo, D. R. (2019). The instruments of public policy. A transdisciplinary look. *Cuadernos De Administración*, 35(63), 101-113. [DOI:10.25100/cead.v35i63.6893]
- Furlan, E., Torresan, S., Ronco, P., Critto, A., Breil, M., Kontogianni, A., et al. (2018). Tools and methods to support adaptive policy making in marine areas: Review and implementation of the Adaptive Marine Policy Toolbox. *Ocean & Coastal Management*, 151, 25-35. [DOI:10.1016/j.ocecoaman.2017.10.029]
- Hood, C. C., & Margetts, H. Z. (2007). *The tools of government in the digital age*. London: Palgrave Macmillan. [DOI:10.1007/978-1-137-06154-6].
- Howlett, M. (2010). *Designing public policies: Principles and instruments*. Oxfordshire: Taylor & Francis. https://www.google.com/books/edition/Designing_Public_Policies/J7guCgAAQBAJ?hl=en&gbpv=0
- Howlett, M. (2018). The criteria for effective policy design: Character and context in policy instrument choice. *Journal of Asian Public Policy*, 11(3), 245-266. [DOI:10.1080/17516234.2017.1412284]
- Howlett, M. (2017). Matching policy tools and their targets: Beyond nudges and utility maximisation in policy design. *Policy & Politics*, 46(1), 101-124. [DOI:10.1332/030557317X15053060139376]
- Howlett, M. (2017). Policy tools and their role in policy formulation: Dealing with procedural and substantive instruments. In M. Howlett, & I. Mukherjee(Eds.), *Handbook of policy formulation* (pp. 96-111.). Cheltenham: Edward Elgar Publishing. [DOI:10.4337/9781784719326.00012]
- Howlett, M. P. (2020). Policy instruments: Definitions and approaches; In M. P. Howlett, & G. Capano (Eds.), *A modern guide to public policy*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing. https://www.google.com/books/edition/A_Modern_Guide_to_Public_Policy/5sgBEAAQBAJ?hl=en&gbpv=0
- Howlett, M., & Rayner, J. (2017). Patching versus packaging in policy formulation: Assessing policy portfolio design". In M. Howlett (Ed), *Handbook of policy formulation*

- (pp. 112-128). Cheltenham: Edward Elgar Publishing. [DOI:10.4337/9781784719326]
- Howlett, M., Mukherjee, I., & Woo, J. J. (2018). Thirty years of research on policy instruments. In H. K. Colebatch, & R. Hoppe (Eds.), *Handbook on policy, process and governing* (pp. 147-168). Cheltenham: Edward Elgar Publishing. [DOI:10.4337/9781784714871]
- Howlett, M., Ramesh, M., & Capano, G. (2020). Policy-makers, policy-takers and policy tools: Dealing with behavioural issues in policy design. *Journal of Comparative Policy Analysis*, 22(6), 487-497. [DOI:10.1080/13876988.2020.1774367]
- Jordan, A. J., & Turpenney, J. R. (2015). *The tools of policy formulation: actors, capacities, venues and effects*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/182379/1/978-1-78347-704-3.pdf>
- Justen, A., Fearnley, N., Givoni, M., & Macmillen, J. (2014). A process for designing policy packaging: Ideals and realities. *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, 60, 9-18. [DOI:10.1016/j.tra.2013.10.016]
- Kern, F., Kivimaa, P., & Martiskainen, M. (2017). Policy packaging or policy patching? The development of complex energy efficiency policy mixes. *Energy Research & Social Science*, 23, 11-25. [DOI:10.1016/j.erss.2016.11.002]
- Eckstein, O. (1968). *Economic policy in our time. 2. Country studies: United States, United Kingdom, Norway*. Amsterdam: North Holland. https://www.google.com/books/edition/Economic_Policy_in_Our_Time_Country_stud/MAYPAQAAMAAJ?hl=en
- Krause, R. M., Hawkins, C. V., Park, A. Y., & Feiock, R. C. (2019). Drivers of policy instrument selection for environmental management by local governments. *Public Administration Review*, 79(4), 477-487. [DOI:10.1111/puar.13025]
- Kuehnhanss, C. R. (2018). Nudges and nodality tools: New developments in old instruments. In M. Howlett, & I. Mukherjee (Eds.), *Routledge handbook of policy design*. London: Routledge. [DOI:10.4324/9781351252928-15]
- Laegreid, P. (2018). Designing organizational tools: Tool choices as administrative reforms. In M. Howlett, & I. Mukherjee (Eds.), *Routledge handbook of policy design*. London: Routledge. [DOI:10.4324/9781351252928-18]
- Linder, S. H., & Peters, B. G. (1989). Instruments of government: Perceptions and contexts. *Journal of Public Policy*, 9(1), 35-58. [DOI:10.1017/S0143814X00007960]
- Longo, J. (2018). Digital tools for rapid policy design. In M. Howlett, & I. Mukherjee (Eds.), *Routledge handbook of policy design*. London: Routledge. [DOI:10.4324/9781351252928-19]
- Olejniczak, K., Śliwowski, P., & Leeuw, F. (2020). Comparing behavioral assumptions of policy tools: Framework for policy designers. *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, 22(6), 498-520. [DOI:10.1080/13876988.2020.1808465]
- Pereira, Á., Carballo-Penela, A., Guerra, A., & Vence, X. (2018). Designing a policy package for the promotion of servicising: A case study of vineyard crop protection in Galicia (Spain). *Journal of Environmental Planning and Management*, 61(2), 348-369. [DOI:10.1080/09640568.2017.1308317]
- Peters, B. G. (2015). *Advanced introduction to public policy*. Cheltenham: Edward Elgar. https://www.google.com/books/edition/Advanced_Introduction_to_Public_Policy/a9TxoAEACAAJ?hl=en
- Peters, B. G., & Van Nispen, F. K. (1998). *Public policy instruments: Evaluating the tools of public administration*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing. https://www.google.com/books/edition/Public_Policy_Instruments/3NB8QgAACAAJ?hl=en
- Petersen, K., Feldt, R., Mujtaba, S., & Mattsson, M. (2008). *Systematic mapping studies in software engineering*. Paper presented at: 12th International Conference on Evaluation and Assessment in Software Engineering (EASE), Bari, Italy, 26 - 27 June 2008. [DOI:10.14236/ewic/EASE2008.8]
- Elliott, O. V. (2002). *The tools of government: A guide to the new governance*. Oxford: Oxford University Press. https://www.google.com/books/edition/The_Tools_of_Government/iUDASOpC4oC?hl=en&gbpv=0&kpt-ab=getbook
- Simons, A., & Voß, J. P. (2017). Policy instrument constituencies. In M. Howlett, & I. Mukherjee (Eds.), *Handbook of policy formulation*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing. [DOI:10.4337/9781784719326.00031]

- Thomas, J., & Harden, A. (2008). Methods for the thematic synthesis of qualitative research in systematic reviews. *BMC Medical Research Methodology*, 8, 45. [PMID]
- Tosun, J., & Treib, O. (2018). Linking policy design and implementation styles. In M. Howlett, & I. Mukherjee (Eds.), *Routledge handbook of policy design*. London: Routledge. [DOI:10.4324/9781351252928-21]
- van, V. F., & de Boer, H. (2015). Governance models and policy instruments. In J. Huisman, H. de Boer, D. D. Dill, & M. Souto-Otero (Eds.), *The palgrave international handbook of higher education policy and governance* (pp. 38-56). London: Palgrave Macmillan. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-137-45617-5_3#citeas
- Zito, A. R. (2017). *New policy instruments*. Oxford University Press. [DOI:10.1093/acrefore/9780190228637.013.101]
- Givoni, M., Macmillan, J., Baništer, D., & Feitelson, E. (2013). From policy measures to policy packages. *Transport Reviews*, 33(1), 1-20. [DOI:10.1080/01441647.2012.744779]
- Van Gossum, P., Arts, B., & Verheyen, K. (2009). Smart regulation: Can policy instrument design solve forest policy aims of expansion and sustainability in Flanders and the Netherlands? *Forest Policy and Economics*, 11(8), 616. [DOI:10.1016/j.forpol.2009.10.004]
- Ganghof, S. (2006). Tax mixes and the size of the welfare state: Causal mechanisms and policy implications. *Journal of European Social Policy*, 16(4), 360-73. [DOI:10.1177/0958928706068274]
- Aghaeehashjin, A., & S. Rajaie. (2021). [Induced demand in health: A systematic review (Persian)]. *Strategic Studies Of Public Policy*, 11(40), 440-453. http://sspp.iranjournals.ir/article_247505.html?lang=en
- Danayifard, H., Atarodi, M. R., & Zali, S. (2018). [A meta-study of public policy tool selection frameworks (Persian)]. *Journal of Human Sciences Development*, 1(1), 101-124. <https://www.magiran.com/paper/1991991>
- Danayifard, H., Atarodi, M. R., & Zali, S. (2020). [Typology of public policy tools based on the institutional framework in government (Persian)]. Paper presented at: Third Public Governance and Policy Conference, Tehran, Iran, 15 January 2020. <https://civilica.com/doc/1138074/>
- Abdolhosseinzade, M., Sanayi, M., & Zolfaghazade, M M. (2017). [The concept of open Government data policy and explain the advantages and benefits of the different policy fields (Persian)]. *Strategic Studies Of Public Policy*, 7(22), 55-74. http://sspp.iranjournals.ir/article_26097.html?lang=en
- Fani, A. A., Ghorbanlo, M., Danayifard, H., & Delkhah, J. (2017). [Designing a framework for selecting a mix of general policy tools (case study: Education) (Persian)]. *Public Administration Perspective*, 8(4), 41-64. https://jpp.sbu.ac.ir/article_96160.html?lang=fa
- Ghorbanzade, V., Motazedian, R., Hosseinpour, D., & Rahbar, A. A. (2021). [Designing a public participation pattern in policy making with a multi-method approach (Persian)]. *Strategic Studies of Public Policy*, 11(39), 68-92. http://sspp.iranjournals.ir/article_245874.html?lang=en
- Molayi, A. (2015). [Relationship between public policy tools and schools of thought (Persian)]. *Administrative Law*, 3(9), 53-75. <http://qjal.smtc.ac.ir/article-1-104-fa.html>
- Norouzi, N., Elahi, Sh., Hasanazade, A., & Hajihoseini, H. (2014). [Proposing a framework of science and technology policy instruments based on meta-synthesis approach (Persian)]. *Journal of Innovation Management*, 3(8), 103-124. http://www.nowavari.ir/article_14720.html
- Vahdaninia, V., & Darodi, M. (2019). [The late public policy-making: The transition from government-centralism to governance (Persian)]. *State Studies*, 5(18), 131-170. [DOI:10.22054/TSSQ.2019.32329.499]
- Zali, S. (2017). [Identify appropriate tools to implement the social security policies of the Islamic Republic of Iran (Persian)] [MA thesis]. Tehran: Imam Sadiq University. <https://libsaed.isu.ac.ir/site/catalogue/327028>
- Arab Hossein, N. (2019). [Identify the requirements of the smart policy mix and design a toolbox to effectively support its implementation (Persian)] [MA thesis]. Tehran: Tehran University.